

flimmogljógu oyra.

Fáur ella eingin av hvorki ynguru ella eldru hövdu nakrantíð sæð eitt jólatræ. Í skólanum lösu börnin um trö, skógir, har það var so fröngt og myrkt, at tú kundi villast eins og í dimmasta mjörka ella ringasta kavaroki, og tröini — ja, eingin kundi droyma um, hvussu ónaturliga stór tey vóru! —

Okkurt, ið skuldi geva seg til at siga frá einum hava, tað hevði sætt í burtur av bygd við nógvum stórum tróum, var bítit av og læd út, málið kvakk aftur í tað og vaddi tá ikki at gloppa aftur.

— Í Foroyum — trö f Foroyum! — Jólatrö komu ikki úr Foroyum — greiddi Svanhild, keypmanns dóttirin frá, hon ið visti at siga frá mongum, ið ikki var almennakunnugl, og sum tí var sum ein profetur millum vinkunur og spelibørn.

Hon hevði verið burtur, ja hon hevði verið í Havn eina Olavsöku, og hon hevði sæð havar, stórar havar; men tað visti hon, og tað hevði hon lisið, at soverðið vóru ikki trö sum tey, ið vuku í útlandum, og soverðið brúktu tey ikki til jólatrö. Tey komu úr Norra ella Danmark, og lærarinnan, sum búði hjá teimum, hevði sjálv sagt, at hetta træið ikki var so ógvuliga stórt — kortini nokkso stórt — tað rakk upp undir skúlaloftið, og væl tað, ið hvussu var! —

Óvitarnir tyrptust saman um Svanhild og lýddu púra still eittir tí, hon hevði at greiða frá. — Hon visti eisini um jólatrö — hon hevði ikki verið á jólatræi, tað var so stult stóran, jólatrö vóru komin til Foroyar — men hon hevði høyrð og lisið um jólatrö, tað hevði hon. — Og so opnaði hon fyrri kunneleiksportri sínum og let áhoyrararnar f huganum sleggja ein glotta av tí vakurleika, teirri dýrd eitt slíkt merkilig tré við ljósum á hvørji grein, stjørnu í toppi og á hvørjum enda, litadum kræmarhúsum full av alskyns góðgæti, hevði at bjóða teimum eydnusomu, til tað kundu koma. — Tað var heilt ótrúligt.

Hitt klodduta hjá Niels Pæturi, Elíni, sum altíð gekk skítið og krúvt og ikki var søri fyrri livadi heldur, svór uppá, at við skuldi hon, um hon fór sum hon gekk og stóð og um hon stjóð seg flimmogljógu oyra! Inga, sum altíð stóð sær burturfrá og sjáldan kom sær fram at, roduaði og kendi heitan yl fara seg ígjøgnum av at lurtu eftir frásøgn um slíka dýrd. So samnliga mátti hon biðja mammuna sleppa sær við.

Hóast flimmogljógu oyra mundi ikki vera so víst. Hon visti henda dagin, hon bað um nokur oyra fyrri eina skrivibók, at hon fekk til svars, at tey vóru ikki í verðanum heldur enn reyðargull. — Men nógv fór at vera fyrri at sita eftir, hugsaði Inga, bara tí at hon ikki átti eitt flimmogljógu oyra! Ongan hevði hon at heita á, so lann útvegurin var stongdur. Høvdu bátarnir fiskað eitt sindur hesa

vikuna, kundi hon henta sær nakrar livragroddar saman at latið f handlin. Tað var so reiðiliga fitt, ofta kundi hanga uppí f fiskagornum, tá ið væl var fingið, og teir skundaðu sær at gera til rættis. Fleiri plægdu at henta og lata og fáa oyra fyrri drops og tilfikt.

Óvitarnir tosaðu víðari um hetta vælsignaða træ, hesin ljósberarin, sum fór at gera hesi jól minnilig og tosið og fyrigykkanin drógu fyrri eina stund Ingusar tankar frá tí svára »problemið« — hvussu hon skuldi fáa til vegar tey neyðar oyra, opna skuldu henni vegin til sæluna.

— Dansa skulu tey eisini um træið, snakkaði Svanhild — Dansa? — — tók eitt hálvfítið, ið stóð mitt í flokkinum, orðið uppaftur heldur undrunarfullt á málinum.

— Ja, dansa — svaraði hin — hefur tú ikki høyrð, at fólk dansa; eg skal siga tær, um tú ert so býtt, at tú ikki veit tað, at øll dansa rundan um jólatræ, tað hoyrir til.

Og hvat — tekur so onkur óvitandi áhoyrari aftur til orða — kvøða tey so sum, tá ið tey dansa føroyskan dans?

Nei, sjálvsagt kvøða tey ikki, kvæði — tú ert nokk ikki klókari enn so, enn tú heldur, tey skuldu kvøðið »Ormin langa« rundan um jólatræ. — Kvøðið verður ikki, tá ið dansað verður um jólatræ, sálmar verða sungnir, jólasálmar — eg dugi fleiri — tók eitt orðið av henni. — Tað er einki at ivast í, tú plægdi bæði at duga sálmar og annað — beit Svanhild avbrótarin av — fer ikki lærarinnan at biðja teg til forsjangara, tú sum hevur soverðið mál. — Hon var kedd nú at tosa meir og tveita sína vitan fyrri eina slíka samkomu.

Hon tók í armin á vinkonuni, Marjuni, dóttir Pæturs, smiðin, og báðar fóru kneppufastar burtur úr flokkinum, sum var eftir standandi málandi um hetta góða jólatræ.

Tær komu framvið, har Inga stóð, sum vandlig heyrde deyðlig. Nú droymir hon eisini um tað, ið fyrstíð, og pínði sín heila hvussu hon skuldi forvinna sær atgongupengar og fáa sær okkurt so frætt at fara í, at hon ikki gjørdi sær heilt til skammar. — Hvat ert tú vaskað í fmorgun? eg meini tú luktar so væl. — Tað er sjálvandi luktilissápa úr Paris — flentu tær og togaðu í hana. Tær meintu við hitt góða heimagjörda slagði, Inga vandliga plægdi at vera tváð, og sum ikki daldi seg, tá ið Inga kom millum hini börnini.

So mangan Inga hevði grátið og bonað móðrina um at sleppa frá at fáa slíka vætu upp á seg. Tí øll argaðu hana so illa, og hon fekk ikki nakrantíð frið.

Men móðurin var so treisk. Eftir hennara tykki var eingin sápa so vanlig sum hetta slag, ið einki kostaði og fáast kundi hvønn dag. Nakað hvítari tey vóru, ið vaskaðu sær í hesum enn hini, ið smurdu handilssápu upp á seg, og sum vóru gulmut

f andliti. Einki legði hon lag í, og Inga skuldi heldur ikki leggja lag í, hvat hini spottaðu hana við tí.

Men tað var gott hjá henni, móðurini, at tosa, hon høyrði ikki fyrri oyrnum tað, Inga hvønn dag mátti hoyra, bæði í skólanum, har augin frá teirri neyðar gentu stillur og dovilsigir lá og heidiði undir lonini, og so úti í spælni saman við hinum börnunum, ið øll ikki vóru heilt ókunnug við hetta náttúrurnar reinsumidul, men sum vóru so holdin, at tey kundu taka versta luktin burtur við einari sápuflugu.

Hesa ferð hevði kortini spoytsku orð og hábrøgd genturnar ikki ta vanligu ávirkan á Inga, bæði tí, at hon nú so ofta hevði fingið halta í nasarnar, og tí var voðin so von við tað, og so eisini — kanska mest tí — at hon var hugtakin og fráverandi av hesum, ið fyrstíð: jólatræið, og tí ikki ansaði, hvussu forhánslig, genturnar gangu henni framvið og snærktu at henni.

Hon hugsaði um flimmogljógu oyra, og hon hugsaði um, hvaðani hon skuldi fáa ein kjóla at fara í. Og tá ið hon kom aftur úr skólan og fór at fáa sær ein bita til dogurð, mátti hon út við tí, sær lá uppá hjarta, og siga mammuni, hvat ið var á vási, og hvat ið born og øll bygdiin tosaðu um og frøddu seg fyrri. Sum vørandi var mammun tvor altfyrreitt og gav seg, sum skuldi hjarta bresta, um sína tungu lagnu og belt fyrri, at Inga skuldi haft annað at tonkt um enn hon, neyðar, dýrði hennara skuldi ætla sær og hava hugskot til at fara á jólatræ, sum livði í neyð og veseldómi og ikki átti at leggja bitan í munni — ikki mátti hon haft lonski til at borið slíkt upp á mál — hvaðni hon skuldi fáa nakað at fara í, og hvaðni hon skuldi fáa pengar at lata fyrri seg? . . . Inga var kunnug við kensluvørrir mammunum, og ongi ikki aftur. Inga visti, at soleiðis tosaði mammun altíð, hvat ið tað so var, hon har upp á mál. Hetta var vorðið henni eitt fast tosingarlag, eitt málbrúk, hon beinanvegin hevði tíkið sær uppá, og hvorki kundi ella dugdi at málbera seg ódrvisi.

Hon leit tí uppá, at hin gamla onkun dag, tá ið stundir vóru og lagið betri at hyggja eftir einum hvørjum, duga kundi til ein kjóla — okkurt gamalt sjálvsagt, skapast skuldi burtur úr men tað mátti hon taka við, bara tað var so frætt, at hon fekk farið í tað, var væl.

Vikan var góð, sera gott veður, og bátarnir fiskaðu væl.

Inga var fastur fásur á stoðni saman við einum heilum flokki av øðrum óvitum, sum við málageipen hentaðu livur saman, og henni eydnadist — ennú tað var ringt at sleppa fram — at fáa upp í eitt fitt blikk.

Men nú var tað ringasta at fáa oyra út fyrri livrina, hon visti, at út fekk hon nú einki, uttan hon, ið hvussu so var, keypi fyrri sumt. Okkurt var at

keypa, tað var ikki tí. Sjáldan var tað ikki, tað tørvaði í húsinum, t. d. kundi hon keypa eitt av hesum blígu ljósumum og ein tilsetning, tí rættiliga fyrri alt kundi hon ikki keypa. Mammuni dámdi væl kaffi og mundi fara og verða fegin, fekk hon henda hálvá tilsetningin so óvarandi, og ljósið høvdu tey eisini brúk fyrri. Tey áttu eitt ilt av eini trælýkt, so har var ljósið væl komið.

Inga rann í handlin við blikkinum — nú var væl útmóti skýming og hon hevði eitt verið undir taki stóran fmorgun.

Lagið var ikki av tí besta, tað sá hon. Tað var eins og petroleumslampan, ið stór og svart hekk undir loftinum og sendi eitt kámt ljós á tubbaksþakkar og long røð av reyðum tilsetningsspökkum, segði henni, at keypmáðurin var ikki sloppin tilhús at eta dogurð, og at hann var ovbyrjaður, undirborn heinan vegin av berum livrablikkum — eyguni tóktust at loga undir brillunum.

Tómt var inni beint tá.

Hvat hon vildi? spurdi keypmáðurin hvassliga — nú skuldi hann fara til dogurða og nú var aftur eitt.

Her hevði hann staði matleysur í allan dag — um tey høvdu bók háðumegni, kundu tey ikki gingið meiri í henda handlin! . . .

— Hon hevði eitt sindur av livur at lata — stamaði Inga.

Oh, til fjandans við tykkara livur — grenjaði keypmáðurin — nú hava hesi gingið og runnið við livrablikkum í allan dag, tit stjála vist livrina — —

Hann rykti blikkið úr hondini á Inga, vígaði tað og fór trampandi út at koyra livrina í eina tunnu, sum stóð uttanfyri.

Skundisliga kom hann inn aftur og spurdi Inga, hvat hon skuldi hava fyrri livrina — tað var líka 1 króna.

— Ja, Inga stamaði enn meira og segði slógin: tilsetning og eitt av teimum smáu ljósumum.

— So — segði hann — her lupu nokur oyra av, hvat hon skuldi hava fyrri tað?

— Hon ætlaði at fingið tey út — læt f Inga.

— Lata pengar út fyrri livur, pengar vóru ikki til at fáa hendur á, man mátti keypa fyrri tað, man læt — hvesti keypmáðurin, men fór kortini í eina skuffu og kom ringlundi aftur við nokrum smáoyrum, sum hann slongdi eftir skivuni.

— Ein ring ferð, hugsaði Inga, men var fegin, at hon hevði skjaldrað sær oyrini.

Hon bæði rann og gekk heim til hús, fekk sær eld í ljósið og fór at telja oyrini.

Jú, fjórati oyra vóru eftir: Eitt blankt 25-oyra, eitt 10-oyra og eitt 5-oyra.

Nú var hon sloppin, atgongupengar hevði hon flugið, og nú hopaði hon, at tað fór at eydnast henni at sleppa við og slaggja hetta undurfagra træ við teimum nógvu blonku ljósumum og teimum skínandi sljórnumum í toppi og á greinum . . .

Kvøldið var komið; allir óvitarnir vóru samantrunkaðir uttanfyri, øll gingu kyk av fragd og ótolni, tað var ein trokan og ein skumpan, ein málan og eitt tesk, spurningar og frásagnir bylgdust aftur og fram í flokkinum.

Inga var eisini viðsloppin, hon strálaði øll sum hon var, unga-tíð hevði hon kent slíka frøði og slíka vælveru ella slíkt dirvi.

Hon var beinanvegin vorðin so framfor og so erpin at hon, sum altíð hevði staðið og nipið í einum horni og ikki komað sær at farið upp ímillum hini, henda kvøld trokaði seg læti inn at hurðini á liðini á so fræmmaligum fólki sum Svanhild og Maritu.

Orsøkin til hennara ósmædni var kanska nógv tann, at hon hetta kvøld vísti seg at vera fríni fyrri niss, sum slýgt hevði fyrr øll burtur.

Mammun hevði latið seg eftirlíka og hessa ferð var hon tváð bæði væl og virðiliga í ektadari handilssápu.

Slíkt at vita seg sum onnur gevur dirvi millum fólk, at hava flugið nýtt plagg á kroppin, sjálvt um tað ikki var mætarí enn blígt sirts, onnur stórbær fólk høvdu kallað »sjeka«, og sjálvt um tað ikki var skorið og seymað eftir nýggjasta móta.

Tað er eins og ein ikki er sær sjálvar longur. Hann hevur, um tað so er bara eina stokkuta stund, eina skamma løtu, kastað sín gamla ham av minni-manns- og vanvirðiskenstu og kennir seg at vera ein einari í einum flokki, ja, kanska enn meiri: — á odda bæði viðvíkjandi práðleika og virði. —

Slíkar kendslur fløymdu og fløddu í Inga og vóru um at ganga á borð og breddar.

Ein innibyrð gleði, ið nú endiliga slapp av hendi og kundi leika sær. —

Hurðin gloppaðist, og træðið stóð har glógvandi og skínandi. Tað skar í eyguni: Glitrapappír og fargað kræmarahús, stjørnur, sum vóru tær dottnar eitt hjart vetrarkvøld niður úr luftini.

— Hetta var ein opinbæring, ein dremmur, sjálvt paradís! —

— Gangið nú stillisliga og komið inn sum góð born, segði lærarinnan og kom út ímóti flokkinum og skuldi sum viðvarandi hond teppa fyrri hesum streymi, ið skalv og titraði at fáa rámd og sleppa innum. Hvør legði annan eftir, skúgván og koyran, all fyrri at verða fyrst inn í stovuna.

Inga í sirlskjólanum, vaskað í góðari og velluktandi handilssápu, í fríðum rotuskóm, váta-kemid og kinnareyð, skúgvandi seg eins og hini inn at durinum.

— Hví skuldi hon ikki vera fyrst ella í hvussu var uppí í teinum fyrstu? — Hevði hon ikki líka góðan rætt til at njóta sæluna sum hini. —

»Gev teg frá tín pissubót, tín pissubót, tín leysingaugi,« høyrði hon eitt siga atlanfyri seg og kendi so, hvussu hon var rýkt og otað burtur frá hurðini út